

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

**Дніпровський місцевий осередок громадської організації
«ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА»**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

***«Актуальні проблеми кримінального
права, кримінології та кримінально-
виконавчого права»***

25 травня 2018 року

Дніпро 2018

ББК 67.9 (4УКР)

А 79

УДК 343

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету підготовки фахівців для органів
досудового розслідування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
(протокол № 9 від 14 червня 2018 року)*

Упорядник: *В.В. ШАБЛИСТИЙ*, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Актуальні проблеми кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (25 трав. 2018 р., м. Дніпро). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 214 с.

(в авторській редакції)

Оргкомітет:

Фоменко А.Є. – кандидат юридичних наук (голова); **Наливайко Л.Р.** – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (заступник голови); **Ковбаса В.М.** – кандидат юридичних наук (заступник голови); **Сидоров О.А.**; **Обшалов С.В.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Савіщенко В.М.** – доктор юридичних наук, доцент; **Марченко О.В.** – доктор філософських наук; **Шаблистий В.В.** – доктор юридичних наук, доцент; **Орел Ю.В.** – доктор юридичних наук, доцент; **Примаченко В.Ф.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Березняк В.С.** – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник.

Оргкомітет не завжди поділяє погляди авторів публікацій. За достовірність наукового матеріалу, професійного формулювання, фактичних даних, цитат, власних імен, географічних назв, а також розголошення фактів, що не підлягають відкритому друку, тощо відповідають автори публікацій.

© ДДУВС, 2018

© Автори, 2018

ЗМІСТ

Яковець І.С., Карандюк І.В. РОЗВИТОК ДОСУДОВОЇ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗШИРЕННЯ САНКЦІЙ, АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПОЗБАВЛЕННЮ ВОЛІ	10
Хряпінський П.В. СПЕЦІАЛЬНЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРАВОВИХ ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОСТІ	12
Рябчинська О.П. ПРИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ В 2012– 2017 РОКАХ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	15
Голіна В.В., Шрамко С.С. АНТИКРИМІНОГЕННИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДСЬКОСТІ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЗМЕНШЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ	19
Чернишов Д.В., НАГЛЯДОВА ПРОБАЦІЯ – ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ З ПИТАНЬ ПРОБАЦІЇ	22
Данильченко Ю.Б. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ	24
Отрогляд О.В. СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ЯК ОЗНАКА ЗЛОЧИНУ: МІЖНАРОДНИЙ ОГЛЯД	26
Митрофанов І.І. ПОЛІТИЧНИЙ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЮ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	28
Кісілюк Е.М. ОСОБЛИВОСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЩОДО ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В РАМКАХ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	32
Шалгунова С.А., Шевченко Т.В. ПРИЧИНИ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА В СУЧАСНОМУ	

УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	35
Лень В.В. СТАТЕВІ ЗЛОЧИНИ: ВПЛИВ НА ПСИХІКУ ПОТЕРПІЛОЇ ОСОБИ ТА НАСЛІДКИ.....	38
Радутний О.Е. КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОСЯГНЕННЯМИ НАУКОВОГО ПРОГРЕСУ (БІОІНЖЕНЕРІЯ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, НЕОРГАНІЧНА ТА ЗМІШАНА ФОРМА ЖИТТЯ)	41
Андрушко А.В. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ПОКАРАННЯ ЗА ЗАХОПЛЕННЯ АБО ТРИМАННЯ ОСОБИ ЯК ЗАРУЧНИКА	43
Медицький І.Б. СТРУКТУРА «ЦІНИ» ЗЛОЧИННОСТІ У КРИМІНОЛОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ	47
Дідківська Г.В. ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ	50
Огерук І.С. ОСОБЛИВОСТІ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКОНОДАВСТВА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ, РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ТА УКРАЇНИ)	51
Колодяжний М.Г. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ: ВІД РЕАГУВАННЯ НА НАСЛІДКИ – ДО ДІЄВОЇ ПРОФІЛАКТИКИ	54
Денисов С.Ф., Мартиненко А.О. ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ПРИМУШУВАННЯ ДО ВСТУПУ В ШЛЮБ В УКРАЇНІ	57
Мостепанюк Л.О. ЧИ ВАРТО РОЗШИРЮВАТИ КОЛО ПОТЕРПІЛИХ У КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ?	59
Паламарчук Г.В. КОНТРАБАНДА КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ	62
Філіппов С.О. ДЕТЕРМІНАЦІЯ ТРАНСКОРДОННОЇ ЗЛОЧИННОСТІ	64

Кисельов І.О. УМИСНІ ВБИВСТВА В УКРАЇНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ	68
Шмарін І.О. ВПЛИВ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ НА ВИЗНАЧЕННЯ РОДОВОГО ОБ'ЄКТУ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ	70
Філіпп А.В. СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ	73
Голубош В.В. ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, ПРЕДМЕТОМ ЯКИХ Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ, ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ ТА ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ	76
Бабанін С.В. ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ОКРЕМИХ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСОБИ У СВІТЛІ ВНЕСЕНИХ ЗМІН ДО КК УКРАЇНИ	78
Вєтєва Н.В., Кулик Л.М. НЕНАЛЕЖНЕ ВИХОВАННЯ ОСОБИ НЕПОВНОЛІТНЬОГО У СІМ'Ї ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ У ПІВДЕННОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ	79
Чіпець О.І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОМУ ПЕРЕМІЩЕННЮ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	82
Сосков Р.М. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З НЕЗАКОННИМ ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	85
Хашев В.Г. ПИТАННЯ ВІДМЕЖУВАННЯ ОКРЕМИХ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІД ПРИВЛАСНЕННЯ, РОЗТРАТИ АБО ЗАВОЛОДІННЯ ЧУЖИМ МАЙНОМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ СВОЇМ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ	89
Оберемко Ю.О.	

СТРУКТУРА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСІБ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ
УМИСНІ ВБИВСТВА ІЗ КОРИСЛИВИХ МОТИВІВ91

Цибенко О.С.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ТА КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ЗЛОЧИННИХ ГРУП, ЩО ВЧИНЯЮТЬ НЕЗАКОННІ ЗАВОЛОДІННЯ
ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ94

Птушкін Д.А.

ВІКТИМНІСТЬ ПОВЕДІНКИ ПОТЕРПІЛИХ У СПРАВАХ ПРО
ШАХРАЙСТВА, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ НЕРУХОМИМ
МАЙНОМ ГРОМАДЯН97

Мрочко Р.М.

ЗАПОБІГАННЯ СУТЕНЕРСТВУ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИМИ ТА
КРИМІНАЛІСТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ99

Кузьменко А.С.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК,
УЧИНЕНИХ РАНІШЕ ЗАСУДЖЕНИМИ ОСОБАМИ102

Коцюба С.А.

ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОМУ ЗАВОЛОДІННЮ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИМИ ТА
КРИМІНАЛІСТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ105

Кирюха Д.Є.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ОБСТАНОВКИ УЧИНЕННЯ
ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ СТВОРЕННЯМ АБО
УТРИМАННЯМ МІСЦЬ РОЗПУСТИ ТА ЗВІДНИЦТВОМ107

Топузьян А.Р.

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ЮРИДИЧНОГО СКЛАДУ
ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ110

Денисенко Є.М., Шаблистий В.В.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ
СТОСОВНО ЖІНОК113

Дорошенко А., Бурхайло А.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ ...115

Синиця А.

ЗГВАЛТУВАННЯ ЗА СТ. 152 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ...	117
Кіреєва Л. СУЧАСНІ КРИМІНОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОЗБОЮ	119
Бородіна Е. ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ ЗГВАЛТУВАННЯ	122
Гряненко Л., Ткаченко В. СУЧАСНІ ГРАБЕЖІ ТА РОЗБОЇ	124
Сищик О.О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДИНАМІНА НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ...	127
Дупленко Р.В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ МНОЖИННОСТІ РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЕЮ 156 КК УКРАЇНИ	131
Чешко В. ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ	134
Хоменко В.М., Савченко В.О. ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ ВОЄНІЗОВАНИМ ТА ЗБРОЙНИМ ФОРМУВАННЯМ	137
Франковський Є. СУЧАСНІ КРИМІНОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ГРАБЕЖУ	140
Тронєв В.О. СПЕЦИФІКА РЕФОРМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЮРЕМНОЇ СЛУЖБИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА	143
Сугак К.О. КРИМІНОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ТА КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ	146
Педіна О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ДО ПРАЦІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	148
Окунська М.О. ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ЖІНОК У ВИПРАВНИХ КОЛОНІЯХ В УКРАЇНІ	153

Лобов О. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ СУЧАСНОЇ ПРОСТИТУЦІЇ	156
Кліницький І.І. АНАЛІЗ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ЗАСАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: МЕТА ТА ПРИНЦИПИ	159
Фат Д.В. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ В СФЕРІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ І ТКАНИН ЛЮДИНИ	162
Нешеретня А.О. ОСОБЛИВОСТІ ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПЕВНІ ПОСАДИ АБО ЗАЙМАТИСЯ ПЕВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ (СТ. 55 КК УКРАЇНИ)	165
Годнюк Л.М. КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПРОТИДІЇ	167
Синько Є.В. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИМАГАННЯ, ЯК САМОСТІЙНОГО СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ	169
Циб І.С. СУЇЦИД ЯК ОДИН ІЗ ПРОЯВІВ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ	172
Струцька І.Р. ПРОБЛЕМАТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ	174
Павленко Є.А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ	177
Страшко О.В. ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ВБИВСТВА ЯК ТАКОГО, ЩО ВЧИНЕНЕ З ОСОБЛИВОЮ ЖОРСТОКІСТЮ	179
Питюренко К.Д. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТИВНИХ ПРИЧИН ДИТЯЧОГО ЖЕБРАЦТВА	181
Бобик М.В. ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ	184

Зіміна Г.Ю. ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ	185
Шевченко Д.С. АМНІСТІЯ ЯК ПІДСТАВА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ	188
Кирилюк В.О. ПРОБЛЕМАТИКА ВІКТИМНОСТІ У ЖІНОК З РИЗИКОВАНОЮ СЕКСУАЛЬНОЮ ПОВЕДІНКОЮ	190
Курганова Д.Р. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ	192
Орешечко Є.О., ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ НАРКОТИЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ...	195
Чуприна А. В., ПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ЗЛОЧИННІСТЬ	197
Штирхунова А.Д. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЗА ЧИННИМ КК	199
Давидюк В.О. ПРОБЛЕМА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	201
Федорчук Д.Ю. ПОНЯТТЯ ДОБРОВІЛЬНОЇ ВІДМОВИ СПІВУЧАСНИКА	203
Мядзель М.М. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОВТОРНОСТІ ЗЛОЧИНІВ	205
Чепеляк К.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	208
Сідун Ю.О., Орел Ю.В ПОМИЛКА В ПОТЕРПІЛОМУ ТА ОБ'ЄКТІ ЗЛОЧИНУ: ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	210

Вважаємо, що іноді суди призначають засудженим за захоплення заручників невинувато м'яке покарання. Так, Іллічівський міський суд Одеської обл., визнавши винними у вчиненні злочинів, передбачених ч. 3 ст. 146, ч. 2 ст. 147 та ч. 2 ст. 353 КК України трьох учасників організованої групи, призначив організатору вказаних діянь остаточне покарання у виді позбавлення волі строком на 3 роки (цей же строк є призначеним строком даного покарання за захоплення заручників), а двом виконавцям – остаточне покарання у виді одного року і одного місяця позбавлення волі (цей же строк є призначеним строком даного покарання за захоплення заручників). При цьому суд врахував їх щире каяття, їх явки з повинною та активне сприяння розкриттю злочину, а також особи винних (зокрема, те, що вони раніше не судимі, на обліку у психіатра та нарколога не перебувають, за місцем проживання характеризуються посередньо) [5]. Цього, таким чином, виявилось достатньо, аби суд дійшов висновку про доцільність призначення покарання, нижчого від найнижчої межі, встановленої в санкціях частин вказаних вище статей КК України, особам, котрі, використовуючи форму працівників міліції, тричі захоплювали і утримували заможних громадян КНР з метою одержання колосальних сум викупу від їхніх родичів.

1. Статистична інформація про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2013–2017 рр. // Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>

2. Нікіфорова Т.І. Обставини, які пом'якшують покарання, за кримінальним правом України. Харків: Харків юридичний, 2009. 208 с.

3. Вирок Приморського районного суду м. Маріуполя Донецької обл. від 6 квітня 2017 р. (справа № 263/13009/15-к) // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/65890710>

4. Вирок Малиновського районного суду м. Одеси від 28 серпня 2015 р. (справа № 521/12752/15-к) // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/49223915>

5. Архів Іллічівського міського суду Одеської області за 2012 рік. Кримінальна справа № 1511/930/2012

Медицький Ігор Богданович,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри
кримінального права Навчально-
наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного
університету імені Василя
Стефаника

СТРУКТУРА «ЦІНИ» ЗЛОЧИННОСТІ У КРИМІНОЛОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ

Нинішній стан знань про наслідки злочинності (їх обсяг, структуру, методологію пізнання, механізми виникнення та розвитку, методика оцінки шкоди і ін.) далеко не у всіх моментах відповідає суспільній значущості проблеми та практичним потребам. Хоча останнім часом, як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, усе частіше звертаються у своїх пошуках до цієї фундаментальної проблеми кримінологічної науки. Безсумнівно, що розробка

конкретних методик визначення ціни злочинності передбачає, у тому числі, вирішення питання класифікації утворюючих її компонентів. Одразу слід зауважити, що автор підтримує позицію використання у кримінологічному обігові (у якості родового – І.М.) поняття «наслідки злочинності», адже про її «ціну» навряд чи підставно буде говорити, оцінюючи втрати від смерті близької людини, психічні страждання, нереалізовані життєві перспективи тощо.

М.М. Бабаєв та В.Є. Квашиєв у ціні злочинності виокремлюють наступні складові: 1) вартісне відображення безпосередніх та опосередкованих наслідків кримінальної поведінки (протиправне спричинення); 2) вартісне відображення затрат держави та суспільства на боротьбу зі злочинністю та профілактику правопорушень (соціально корисні та об'єктивно необхідні витрати) [1, с.248]. На думку В.В. Лунєєва, «сукупну» ціну злочинності можна розподілити на: 1) затрати, нав'язані суспільству самою злочинністю, тобто її прямі наслідки; 2) затрати, які суспільство перебирає на себе самостійно, для захисту від злочинності та її стримування, тобто непрямі затрати [3, с.783].

Автори монографічного дослідження «Цена преступности (методология ее определения)» пропонують визначати структуру ціни злочинності, виходячи із часових параметрів, що характеризують поступові етапи кримінологічної діяльності: а) прогнозування злочинності, б) профілактика злочинності, в) виявлення та припинення конкретних злочинів, г) реалізація кримінальної відповідальності за конкретні злочини, а також часткове або повне відновлення порушених суспільних відносин.

З огляду на запропонований критерій, науковцями виділяється три компоненти ціни злочинності (визнаючи при цьому умовність поділу – І.М.):

1) затрати потенційних жертв, суспільства та держави, пов'язані із очікуванням злочинності (затрати на охоронні системи, сигналізацію чи інші заходи особистої безпеки; переїзд у більш безпечний район для подальшого проживання; профілактичні програми (заходи), спрямовані на запобігання злочинам та мінімізацію причин, які продукують злочинність);

2) реальна шкода, спричинювана конкретними злочинами їх жертвам, суспільству, державі (майнова шкода, яка не може бути компенсована за рахунок страхових виплат; майнова шкода, яка компенсується за рахунок страхових виплат); втрачений час – відсутність потерпілого на робочому місці внаслідок втрати працездатності; час, потрачений потерпілим на участь у слідчих діях/судових засіданнях; витрати на відновлення фізичного і психічного здоров'я; біль та страждання, які переживає жертва внаслідок зниження «якості» життя (інвалідність особи, знівечення обличчя тощо);

3) затрати, пов'язані із реакцією суспільства, держави на факт вчинення конкретних злочинів (затрати на утримання правоохоронних органів, пов'язані із виявленням та розкриттям злочину; затрати, пов'язані із розглядом кримінальної справи у суді; затрати, пов'язані з виконанням кримінального покарання та інших заходів кримінально-правового впливу; затрати, пов'язані обумовлені здійсненням адміністративного нагляду та соціальною адаптацією звільнених з місць позбавлення волі осіб; компенсаційні виплати потерпілим) [4, с.21-24].

Цікавою та доволі «продуктивною» у подальших наукових пошуках видається позиція окремих західних кримінологів (Cohen Mark F., Demmert H.G.), які пропонують включати у ціну злочинності також втрати самого злочинця (до прикладу, час, потрачений злочинцем на вчинення злочину чи відбуття покарання, який злочинець міг використати для правомірною продуктивної діяльності і ін.). У даному відношенні слушним видається включати у ціну виключно ті втрати злочинця, які матимуть негативний ефект не тільки для нього, але й для суспільства (недоотримана суспільна вигода у вигляді виробничого потенціалу злочинця з огляду на його «вибуття» із соціуму та не залучення до економічної діяльності). Персоніфіковані види втрат злочинця (його біль, страждання і ін.) не повинні братися до уваги при розрахунку ціни злочинності, оскільки він сам поставив себе поза законом /суспільством [4, с.24-25].

У доповіді Міністерства внутрішніх справ Великобританії «Економічні та соціальні наслідки злочинності» (2000 р.), ціна злочинності представлена наступними складовими: 1) суспільні витрати, спрямовані на мінімізацію ризику стати жертвою злочину (затрати на охоронні системи, страхування від кримінальних загроз, інші заходи безпеки) («ціна очікування злочинності» (costs in anticipation of crime); 2) грошовий еквівалент шкоди, спричиненої у результаті вчинення злочину його жертві; 3) витрати на утримання та функціонування системи кримінальної юстиції. Мова йде про «ціну реакції на злочинність» (costs in response to crime) [2, с.17].

Достатньо обмежений обсяг доповіді не дає повноцінної можливості навести позиції інших учених з приводу даного аспекту. Водночас викладене дозволяє стверджувати, що у структурі ціни злочинності більшість з них виділяє два основних компоненти: наслідки безпосередньої кримінальної поведінки та витрати суспільства на систему кримінальної юстиції. Інші запропоновані різновиди обумовлені поставленими завданнями наукового пошуку, заслуговуючи на увагу та подальше вивчення.

1. Бабаев М.М. Цена преступности: проблемы теории и практики / М. М. Бабаев, В. Е. Квашиш // Российский криминологический взгляд. – 2009. – № 2. – С. 246-259.

2. Дологов Р.О. Цена преступности как криминологический показатель: некоторые методологические аспекты / Р.О. Дологов // Криминологический журнал Байкальского государственного университета экономики и права. – 2012. – № 3. – С. 15-21.

3. Лунеев В. В. Курс мировой и российской криминологии: учебник. В 2 т. Т.1. Общая часть / В. В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с.

4. Цена преступности (методология ее определения): монография / под ред. проф. Н.А. Лопашенко. – М.: Юрлитинформ, 2014. – 216 с.